

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobce: Y. S.
e. č. X
st. přísl. X
t. č. pobytem X

proti

žalovanému: Ministerstvo vnitra České republiky
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 11. 2019, č. j. OAM-456/ZA-ZA11-P16-2019,

takto:

- I. Žaloba **s e z a m í t á**.
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Včas podanou žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“) žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 11. 2019, č. j. OAM-456/ZA-ZA11-P16-2019, e. č. B008440 (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž bylo rozhodnuto o neudělení doplňkové ochrany podle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č.

325/1999 Sb., o azylu, ve znění ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“).

II. Napadené rozhodnutí

2. Žalovaný v rámci odůvodnění napadeného rozhodnutí nejprve zrekapituloval obsah správního spisu a dosavadní průběh řízení. Následně se již zabýval tím, proč nebyly v případě žalobce splněny podmínky pro udělení jednotlivých forem mezinárodní ochrany.
3. Podle názoru žalovaného nebyl žalobce ve vlasti vystaven pronásledování ve smyslu dotčených ustanovení zákona o azylu. Ve správním řízení sice uvedl, že podporuje politickou stranu Demokratický výbor Kazachstánu, ale není jejím členem. Pouze se mu líbí její názory, přičemž se měl v roce 2019 zúčastnit nepovolené demonstrace. Jinak nebyl politicky aktivní. Podle názoru žalovaného nelze tento ojedinělý a neformální projev sympatií s daným politickým subjektem považovat za dlouhodobé a uvědomělé uplatňování politických názorů, natož činnost, která by měla za následek problémy ze strany orgánů veřejné moci v zemi původu.
4. Žalovaný také považoval za nevěrohodná tvrzení žalobce o tom, že měl být v důsledku účasti na demonstraci zadržen ve městě Myrzakent a odvezen na policejní stanici, kde měl být zbit a mělo mu být současně vyhrožováno zinscenovaným obviněním a uvězněním, pokud ze země neodejde. Konkrétně žalovaný poukázal na skutečnost, že zadržení žalobce den po konání demonstrace je nepravděpodobné, neboť k tomu mělo dojít ve městě, které je od místa konání demonstrace vzdáleno více než tisíc kilometrů.
5. Stejně tak žalovaný označil za spekulativní argument žalobce, že ho státní orgány mohly vyhledat na základě videozáznamu či fotografií z demonstrace. K tomu žalovaný doplnil, že demonstrace měla trvat pouze 10-15 minut a účastnilo se jí 500 osob. Policie byla na místě přítomna až v její závěru, kdy došlo k rozehnání účastníků. Je tedy nemožné, aby orgány veřejné moci disponovaly potřebnými kamerovými či jinými záznamy, na základě kterých by mohly žalobce jako řadového účastníka do několika hodin ztotožnit a nalézt na celém území Kazachstánu. Žalobce totiž neměl být zadržen ve městě Zhetisay, tedy v místě, kde byl měl registrované bydliště. Nedoložil pak žádné důkazy jeho zadržení či léčení v důsledku údajného bití na policejní stanici. Z těchto důvodů považoval žalovaný jeho tvrzení za účelová.
6. K tomu žalovaný doplnil, že ani případné zadržení, vyhrožování a bití ze strany policisty nelze bez dalšího považovat za projev oficiální politiky státu či činnosti státních orgánů. Mohlo se totiž jednat o ojedinělý exces, resp. nezákonné jednání konkrétního policisty. Žalobce si poté na jednání dané osoby nestěžoval a nevyužil tak právních prostředků ochrany, které měl podle opatřených informací o zemi původu k dispozici.
7. Za věrohodné žalovaný nepovažoval ani tvrzení žalobce o tom, že měl být sledován ze strany příslušníků policie. Jeho výpověď je totiž v tomto ohledu nekonzistentní. Nejprve žalobce tvrdil, že za ním měli domů chodit příslušníci policie, ale následně uváděl, že v blízkosti jeho bydliště stála policejní auta, která měla monitorovat jeho činnost. Ze strany policistů však neměl být přímo kontaktován a do vycestování z vlasti s nimi neměl žádné jiné problémy.

8. Současně žalovaný zdůraznil, že žalobce nebyl po dobu pobytu v Kazachstánu z ničeho obviněn, přičemž ani po odchodu z vlasti se o něj tamní orgány veřejné moci nezajímaly. Kromě toho žalobce ve vlasti bez obav nechal svoji manželku a děti a ve vycestování přes hraniční přechod mu nikdo nebránil. Údajné provedení kontroly a dotazování na účel vycestování považoval žalovaný za účelové, stejně jako celou skutkovou verzi žalobce.
9. Stejně tak žalovaný neshledal ani jiné (zákonné) důvody pro udělení azylu či doplňkové ochrany. Na základě informací o zemi původu žalovaný v zásadě zopakoval, že žalobce neměl kromě údajného zadržení na jednu noc a související nezákonné jednání policisty žádné faktické problémy s orgány veřejné moci. Naopak mohl dobrovolně vycestovat za užití platného cestovního dokladu a víza, a to s plným vědomím státních orgánů.
10. Žalobce je zdravou a dospělou osobou, jehož manželka a děti žijí v Kazachstánu. Případné vycestování do země původu tak nelze v jeho případě považovat za nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života.

III. Žaloba

11. V žalobě bylo předně namítáno, že také ojedinělou účast žalobce na nepovolené demonstraci lze podle ustálené judikatury považovat za důvod pronásledování podle příslušného ustanovení zákona o azylu. V této souvislosti žalobce namítal nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, a to ve vztahu k hodnocení věrohodnosti jeho výpovědi. Pokud však žalovaný skutkové verzi žalobce neuvěřil, pak nebyl dán důvod k tomu, aby jeho žádost o mezinárodní ochranu meritorně posuzoval, což učinil.
12. V této souvislosti žalobce argumentoval tím, že žalovaný své závěry o nevěrohodnosti jeho výpovědi nesprávně založil pouze na spekulativních úvahách, aniž by se opíral o konkrétní důkazy a aktuální informace o zemi původu. Sám žadatel o mezinárodní ochranu pak není kromě podání vlastní věrohodné výpovědi povinen předkládat jakékoliv důkazy k prokázání svých tvrzení.
13. Současně žalobce namítal nedostatečné posouzení možnosti využití vnitřní ochrany. Samotná existence právního mechanismu ochrany totiž sama o sobě neznamená, že je žadateli o mezinárodní ochranu dostupná. V případě žalobce se jednalo o pronásledování z důvodu účasti na nepovolené demonstraci, pročež lze předpokládat, že by mu ochrana ze strany státních orgánů nebyla poskytnuta. Žalovaný se však těmito otázkami dostatečně nezabýval, přičemž současně opomenul, že v Kazachstánu může podle opatřených podkladů docházet k mučení či zneužívání zadržených osob.
14. Z těchto důvodů žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

15. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že s podanou žalobou nesouhlasí. Co se týče uplatněných námitek, žalovaný k tomu doplnil, že při posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany postupoval v souladu se zákonem, přičemž kromě výpovědi žalobce vycházel z aktuálních informací o zemi původu. V této souvislosti žalovaný zejména zdůraznil, že žalobce se měl pasivně účastnit pouze jedné nepovolené

demonstrace, během které nevystupoval s projevem a nezastával ani žádnou (organizační) funkci.

16. Co se týče údajného zadržení a bití žalobce, včetně vyhrožování trestním stíháním, žalovaný považoval dané tvrzení za účelové. Žalobce měl být totiž zadržen až den po konání demonstrace v bytě jeho známých, který se nachází ve městě Myrzakent, které se nachází ve velké vzdálenosti od místa konání demonstrace. Za těchto okolností považoval žalovaný bezprostřední dohledání žalobce, který nebyl na místě ztotožněn a neměl ani předtím jiné problémy s policií, za nevěrohodné. Současně žalovaný poukázal na skutečnost, že skutková verze žalobce působí nelogicky a vykazuje závažné rozpory. Tvrzené pronásledování navíc nebylo nijak doloženo.
17. Žalovaný dále setrval na svém názoru, že případné jednání konkrétního policisty v rozporu se zákonem nelze bez dalšího považovat za pronásledování ze strany kazachstánských orgánů veřejné moci. Žalobce navíc nevyužil vnitrostátní prostředky ochrany, přestože jsou v zemi původu dostupné. Co se pak týče podkladů pro vydání rozhodnutí, žalobce se s nimi měl možnost seznámit, což neučinil.
18. Tvrzené pronásledování žalobce podle žalovaného zpochybňuje rovněž skutečnost, že mohl z vlasti bez problémů vycestovat přes oficiální hraniční přechod, a to na základě víza a platného cestovního dokladu. V zemi původu dále bez obav nechal svoje děti a manželku. Žalovaný je proto toho názoru, že žalobce v případě návratu do země původu domýšlí krajní scénáře, které však nemají reálnou spojitost s jeho azylovým příběhem.
19. Na základě výše uvedeného žalovaný krajskému soudu navrhl, aby žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V. Správní spis

20. Ve správním spisu se nachází zejména předávací protokol, kopie cestovního dokladu žalobce, záznam o poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 14. 5. 2019 a protokol o pohovoru k dané žádosti ze dne 17. 5. 2019.
21. V rámci zdůvodnění podané žádosti a provedeného pohovoru žalobce k dotazům mimo jiné uvedl, že mluví rusky a kazašsky a je ateista. Podporuje opoziční politickou stranu DVK – Demokratický výbor Kazachstánu. Není sice jejím členem, ale líbí se mu názory, které strana zastává a propaguje. V této souvislosti se žalobce zúčastnil demonstrace konané ve městě Astena, a to během měsíce března roku 2019. Tam ho měla zahlédnout policie, která ho následně pronásledovala. Konkrétně měli k žalobci domů každý den chodit dva policisté.
22. K tomu žalobce doplnil, že měla v blízkosti jeho domu stát policejní auta. V osobním kontaktu však žalobce byl pouze s poručíkem, který je vedoucím policie ve městě Myrzakent. Ten se zajímal o jeho účast na demonstraci a měl mu vyhrožovat tím, že mu podstrčí drogy a půjde do vězení, pokud ze země nevycestuje. K tomu mělo dojít pouze jednou, a to na policejní stanici dne 23. 3. 2019. Žalobce byl zadržen přes noc po návratu z města Astena, a to kvůli účasti na demonstraci. V této souvislosti měl být výše uvedeným policistou rovněž fyzicky napaden. Dalšího dne ráno byl propuštěn, aniž by vyhledal lékařské ošetření. Jiné problémy neměl a nebylo proti němu ani

zahájeno trestní stíhání. Stížnost na postup policisty žalobce nepodal, protože by to podle něj nemělo smysl.

23. V návaznosti na výše uvedený incident měl žalobce za to, že musí z Kazachstánu vycestovat. Při vyřizování víza a dalších věcí souvisejících s odjezdem neměl žádné problémy. Žalobce se obává, že bude v případě návratu do vlasti uvězněn, protože ho budou pronásledovat za účast na nepovolené demonstraci zaměřené proti tamní vládě a prezidentovi. Daná demonstrace trvala 10-15 minut a účastnilo se jí asi 500 lidí. Následně přijela policie a účastníky zadržela. Žalobci se však podařilo utéct do bytu ve městě Astena. Následně odjel vlakem za příbuznými do Myrzakentu, kde byl zadržen. Policisté ho mohli dohledat přes fotky či videozáznam z demonstrace. Podle žalobce nelze jeho situaci řešit vnitřním přesídlením. Před vycestováním z vlasti pak měl být kontrolován policií ve městě Astena, a to nejspíše kvůli účasti na demonstraci. Jiné problémy s vycestováním neměl. V roce 2019 měl české turistické vízum, o jiné formy pobytu nežádal.
24. Za účelem vydání rozhodnutí o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany byly žalovaným opatřeny následující informace o zemi původu: Informace OAMP ze dne 27. 6. 2019 – Kazachstán – Bezpečnostní a politická situace v zemi a Zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA ze dne 13. 3. 2019 – Dodržování lidských práv v roce 2018 – Kazachstán.
25. Ve správním spisu se dále nachází úřední záznam ze dne 22. 10. 2019. Z jeho obsahu vyplývá, že žalobce se na předvolání k seznámení se s podklady pro rozhodnutí nedostavil. Ve věci bylo následně vydáno napadené rozhodnutí, které je v současné době předmětem soudního přezkumu.

VI. Posouzení věci krajským soudem

26. Žaloba byla podána osobou oprávněnou (ust. § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), ve lhůtě stanovené v ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu.
27. Soud ve věci rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci řízení s tímto postupem souhlasili (nevyjádřili výslovný nesouhlas) a krajský soud nepovažoval ústní projednání věci za nezbytné.
28. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (ust. § 75 odst. 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice).
29. Žaloba **není důvodná**.
30. Krajský soud předně dává žalobci za pravdu, že ojedinělá účast na nepovolené demonstraci může za určitých podmínek vyústit v pronásledování dané osoby, resp. být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany podle příslušných ustanovení zákona (§ 12 písm. a), b) zákona o azylu). K tomu je však nutné doplnit, že žalovaný uvedenou skutečnost samu o sobě nerozporoval, ale vycházel primárně z přesvědčení, že skutková verze žalobce je jako celek nevěrohodná. Zdejší soud se s tímto závěrem ztotožňuje, a to z následujících důvodů.

31. Žalobce ve správním řízení vypověděl, že jeho problémy s policií v zemi původu nastaly ode dne 22. 3. 2019, a to v důsledku jeho účasti na demonstraci opoziční politické strany Demokratický výbor Kazachstánu (DVK) ve městě Astana. Konkrétně měl být následující den zadržen ve vzdáleném městě Myrzakent. Byl na policejní stanici přes noc, přičemž byl vystaven fyzickému násilí a vyhrožování vykonstruovaným trestním stíháním za předpokladu, že ze země nevycestuje. Další problémy žalobce neměl, ale měl být ze strany policie nadále sledován, což dovozuje z toho, že v blízkosti jeho domu stávala policejní vozidla.
32. V této souvislosti musí dát krajský soud žalovanému za pravdu v tom, že výše uvedený popis událostí se jeví nevěrohodným. Podle tvrzení žalobce se mělo dané demonstrace účastnit až 500 osob. Přestože měla být ze strany policie ukončena, žalobce nebyl na místě nijak ztotožněn ani zadržen. Naopak mělo k jeho zadržení a ponechání přes noc na policejní stanici dojít až s odstupem času, a to ve městě, které je od místa konání demonstrace vzdáleno téměř dva tisíce kilometrů.
33. Ani za předpokladu, že by byl průběh demonstrace zachycen na videozáznamu nelze dovozovat, že by příslušné orgány veřejné moci měly k dispozici možnosti, jak žalobce v natolik krátké době identifikovat a dohledat mimo oblast jeho bydliště. Kromě toho nelze opomenout, že žalobce byl podle své výpovědi pouze osamělým a pasivním účastníkem demonstrace, aniž by její průběh organizoval či aktivně vystupoval s projevem. Stejně tak žalobce není dokonce ani členem dotčené politické strany, ale pouze s jejími názory sympatizuje.
34. Z uvedených důvodů je proto možné vycházet nejen z faktické nemožnosti žalobce bezprostředně (za daných okolností) dohledat, ale také z omezených kapacit tamních bezpečnostních složek a související absence jejich motivace dlouhodobě sledovat pouze řadového účastníka demonstrace, který jinak není vůbec politicky aktivní, resp. své názory či postoje konkrétní politické strany veřejně nepropaguje.
35. V tomto směru nelze opomenout ani ve správním spisu založenou zprávu MZV USA ze dne 13. 3. 2019, ze které na jednu stranu skutečně vyplývá, že orgány státní správy často zatýkaly a zadržovaly členy politické opozice a kritiky režimu, někdy kvůli drobným přestupkům, např. nedovolenému shromažďování. Současně však daná zpráva uvádí, že má-li stát zájem na potrestání těchto osob, využívá za tímto účelem mimo jiné administrativní vazbu v délce až 10 dnů nebo uložení pokuty. Přestože v souvislosti se zadržením podezřelých mělo docházet rovněž k bytí či jiné formě nátlaku, bylo účelem takového postupu především vynucení doznání. Sledování osob se poté vztahovalo přímo na opoziční subjekty, ochránce lidských práv, popř. jejich rodinné příslušníky. Svoboda shromažďování je omezená, ale zákonem stanovenými podmínkami. Ve vztahu k činnosti některých politických subjektů (DCK) jsou dokumentována nepovolená shromáždění, po nichž následovalo zatýkání účastníků cca v desítkách osob.
36. Pakliže by tedy účast žalobce na demonstraci opozičního politického subjektu skutečně byla ze strany policejních orgánů odhalena, je otázkou, proč by ho místo vyhrožování vykonstruovaným obviněním z drogové činnosti přímo neobvinily z účasti na nedovoleném shromáždění, včetně uplatnění sankčního mechanismu, který je ve zprávě MZV USA popisován. Žalobce dále netvrdil, že by byl k jakémukoliv doznání nucen. Naopak uvedl, že byl následujícího rána propuštěn, aniž by ho příslušné orgány

z čehokoliv obvinily. Stejně tak nemělo dojít až do jeho odjezdu ze země k žádnému dalšímu (osobnímu) kontaktu s policií. Za účelem vycestování přes hraniční přechod žalobce využil služeb cestovní kanceláře, aniž by měl s vyřízením potřebného víza jakékoliv potíže.

37. V azylovém řízení platí tzv. dělené důkazní břemeno, tudíž po žadateli o udělení mezinárodní ochrany lze požadovat předložení listin k jeho tvrzením, ovšem pakliže jimi nedisponuje, je úkolem žalovaného, aby tato tvrzení vyvrátil či zpochybnil jejich věrohodnost, anebo z nich vycházel. Krajský soud má za to, že takto v předmětném řízení žalovaný postupoval, neboť shromáždil dostatek důvodů k vyslovení závěru, že azylový příběh žalobce je minimálně v částech, kde žalobce tvrdí cílené pronásledování ze strany kazašských státních orgánů, nevěrohodný. Žalovaný tak vypořádal tvrzení žalobce řádně a přezkoumatelně. Dovozená nevěrohodnost žalobce pak musí být součástí meritorního hodnocení věci (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2019, čj. 10 Azs 127/2019-32).
38. Podle názoru zdejšího soudu lze tak dát žalovanému za pravdu v tom, že skutková verze žalobce ohledně zadržení na policii, nátlaku a následného sledování jeho osoby nepůsobí věrohodným dojmem. Na tom nemůže nic změnit ani skutečnost, že žalovaný se sice poněkud nesystematicky, ale pouze nad rámec uvedeného vyjadřoval rovněž k povaze jednání daného policisty a případné možnosti využití vnitrostátních prostředků ochrany. V tomto ohledu žalovaný v zásadě odkázal na opatřené informace a zprávy o zemi původu, ze kterých vyplývá, že v Kazachstánu funguje určitý systém kontroly činnosti bezpečnostních složek, včetně možnosti podávání stížností ze strany jednotlivých občanů.
39. Přestože žalovaný posuzoval možnost využití vnitrostátní ochrany spíše formalistickým způsobem, aniž by se v kontextu individuálních okolností případu podrobněji zabýval vyvrácením judikaturou dovozené domněnky její nedostupnosti (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2020, č. j. 10 Azs 278/2019-57; odkazovaná rozhodnutí NSS jsou dostupná na www.nssoud.cz), nejedná se o vadu mající za následek nezákonnost napadeného rozhodnutí. Z povahy věci mají totiž dané úvahy zásadní význam až za předpokladu, že žadateli podle názoru správního orgánu hrozí pronásledování. Žalovaný však stejně jako zdejší soud primárně vycházel z nevěrohodnosti skutkové verze žalobce, ze které byla existence důvodů pro udělení mezinárodní ochrany dovozována.
40. Pouze nad rámec uvedeného pak krajský soud dodává, že účinnost systému vnitřní ochrany v Kazachstánu je dlouhodobě problematická, o čemž svědčí jak informace a zprávy o zemi původu, tak související judikatura (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2015, č. j. 4 Azs 114/2015-27). Z toho však nelze bez dalšího automaticky dovozovat nepřístupnost vnitřní ochrany, a to rovněž ve vztahu k osobě žalobce, který nebyl vyjma ojedinělé a zcela pasivní účasti na demonstraci v zemi původu politicky ani veřejně nijak aktivní. Případnou toleranci nezákonného jednání konkrétního policisty lze proto považovat za stejně nepravděpodobnou jako zájem státní moci na jeho systematickém sledování či pronásledování.
41. Závěrem nicméně krajský soud opětovně zdůrazňuje, že nevyužití prostředků vnitřní ochrany ze strany žalobce nebylo v nyní projednávané věci hlavním rozhodovacím důvodem. Naopak bylo neudělení mezinárodní ochrany důsledkem toho, že žalovaný

skutkové verzi žalobce neuvěřil, což s odkazem na konkrétní okolnosti případu dostatečně zdůvodnil.

VII. Závěr a náklady řízení

42. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud rozhodl o žalobě tak, že ji v plném rozsahu zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
43. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.) a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, respektive ani úhradu nákladů řízení nepožadoval, protože se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok III.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 13. července 2021

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.
r.

samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.